Calla palustris – ďáblík bahenní

Ďáblík bahenní roste na mokřadních stanovištích temperátní a boreální zóny celé severní poloule. Výskyt na Šumavě je znám již od 18. století (Schrank 1789). Roste zde v mokřadních rašelinných olšinách, okrajích rašelinišť a v lesních příkopech. Hojnější je na bavorské straně, kde jsou známy jednotlivé výskyty od Velkého a Malého Javorského jezera (Vollmann 1914) na západě po východní okraj Šumavských plání. V bavorské části Šumavy druh zřejmě dosahuje svého výškového maxima výskytu v území (Rachelsee, 1070 m n. m.).

Na české Šumavě byl druh poprvé zjištěn v Hornovltavské kotlině na sklonku první poloviny 19. století [Jungbauer 1842: „Ruidles“, Pfund 1842: Riedels“ – obě uvedené lokality se vztahují na zaniklou osadu Riedelhütte (U Riedlů), patřící k Perneku u Horní Plané (cf. Tannich 1938), jež zanikla po napuštění Lipna]. V širším okolí lipenské přehrady byly však ve druhé polovině 20. století zjištěny další lokality, které existují dodnes: u Pláničského rybníka, Bližné, v severovýchodním pobřeží rybníka Olšina a v tzv. Kyselovském lese u zaniklého Kyselova na pravém břehu Lipna (Procházka & Štech 2002). Mimo Hornovltavskou kotlinu byl relativně nedávno (Skalický & Kirschnerová 1993) zjištěn fytogeograficky významný výskyt ďáblíku v severní části Šumavských plání u bývalé osady Slunečná nedaleko Velkého Boru a u Skelné. Vzhledem k tomu, že se druh dobře množí a často pěstuje, mohou některé lokality zejména na bavorské straně (např. v kvadrantu 7047d u obce Hinterfirmiansreut) pocházet z výsadby.

Nejvyšší výskyt: 1070 m n. m.

Calla palustris – Schlangenwurz

Die Schlangenwurz wächst auf Sumpfstandorten der gemäßigten und borealen Zone der gesamten Nordhalbkugel. Das Vorkommen der Art im Böhmerwald ist bereits seit dem 18. Jahrhundert bekannt (Schrank 1789). Sie wächst hier in sumpfigen und torfigen Erlenbruchwäldern, an Rändern von Mooren und in Waldgräben. Die Schlangenwurz ist auf bayerischer Seite häufiger, wo einzelne Vorkommen vom Großen und Kleinen Arbersee (Vollmann 1914) im Westen bis zum östlichen Rand der Böhmerwald-Hochebene bekannt sind. Im bayerischen Teil des Böhmerwaldes erreicht die Art wahrscheinlich ihr Höhenmaximum des Vorkommens im Böhmerwald (Rachelsee 1070 m ü. NHN).

Das erste Mal wurde die Art im Böhmerwald auf tschechischer Seite am Ende der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts im Hornovltavská kotlina (Oberes Moldau-Becken) entdeckt [Jungbauer 1842: „Ruidles“, Pfund 1842: Riedels“ – beide angeführten Wuchsorte beziehen sich auf die beim Bau des Lipno-Stausees untergegangene Siedlung Riedelhütte, die zu Pernek bei Horní Planá gehörte (vgl. Tannich 1938)]. In der näheren Umgebung des Lipno-Stausees wurden in der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts weitere Wuchsorte entdeckt, die bis heute existieren: am Teich Pláničský, bei Bližná, am nordöstlichen Ufer des Teiches Olšina und im sogenannten Kyselovský-Wald bei der untergegangenen Siedlung Kyselov am rechten Ufer des Lipno-Stausees (Procházka & Štech 2002). Außerhalb des Hornovltavská kotlina wurde ein phytogeographisch bedeutendes Vorkommen der Schlangenwurz erst vor relativ kurzem (Skalický & Kirschnerová 1993) im nördlichen Teil der Böhmerwald-Hochebene (Šumavské pláně) bei der ehemaligen Siedlung Slunečná (Sonnberg) unweit von Velký Bor und Skelná gefunden. Angesichts der Tatsache, dass die Art gut vermehrbar ist und oft gepflanzt wird, können einige Lokalitäten Anpflanzungen stammen. Dies ist besonders auf bayerischer Seite der Fall (z. B. in 7047/4 bei Hinterfirmiansreut).

Nejvyšší výskyt: 1070 m n. m.

Červený seznam Šumavy/Rote Liste des Böhmerwaldes

VU (Vulnerable/Zranitelné/Gefährdet) [A2]

Literatura/Literatur

Jungbauer J. T. (1842) Alphabetisch geordnete botanische Topographie der Phanerogamen um Goldenkron. – 426 p. + 5 p. nepag., ms., depon. in: Knihovna Národního Muzea, Praha, sign. XI H 10.

Pfund J. (1842) Bericht über eine Exkursion in den Böhmerwald. – Weitenweber´s Neue Beitr. Med. Chirurg. 2: 359–368.

Procházka F. & Štech M. (eds) (2002) Komentovaný černý a červený seznam cévnatých rostlin české Šumavy. – 140 p., Správa Národního parku a CHKO Šumava & Eko-Agency KOPR, Vimperk.

Schrank F. (1789) Baiersche Flora I – II – 753 p., 678 p., Bey Joh. Baptista Strobl, München.

Skalický V. & Kirschnerová L. (1993) Rozbor květeny západní části Šumavských plání a kontaktních území. – Sborník

Západočeského Muzea, Přír. 86: 1–83.
Tannich A. (1938) Botanische Seltenheiten im inneren Böhmerwald. - Schwarzenberg. Jb., Budweis, 1938: 151–163.
Vollmann F. (1914) Flora von Bayern. – 840 p., Verlagsbuchhandlung Eugen Ulmer, Stuttgart.

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)
FLORA DES BÖHMERWALDES
KVĚTENA ŠUMAVY

Mapa rozšíření/Erweiterungskarte

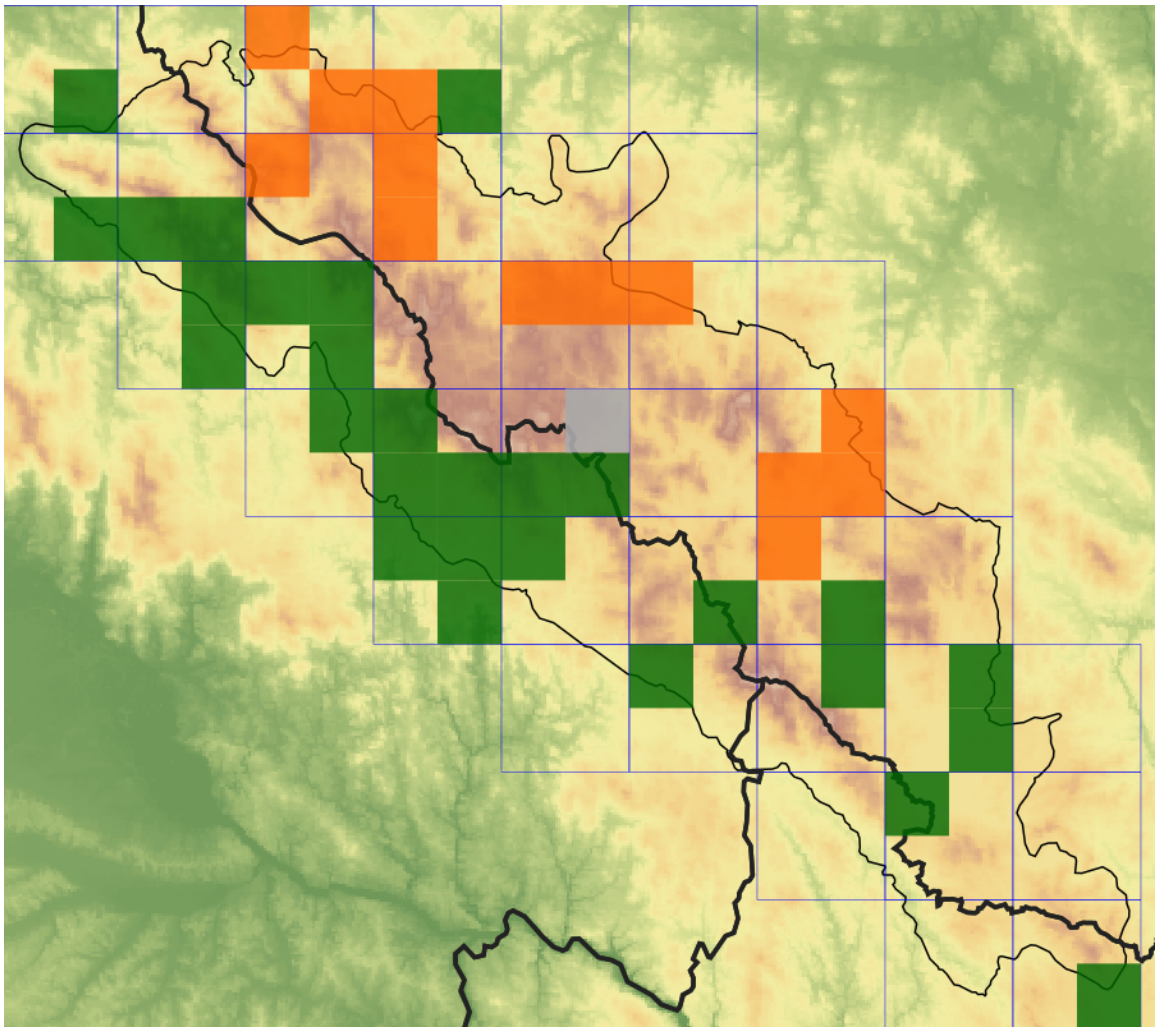

Legenda

- ověřené záznamy
- neověřené záznamy
- nejisté záznamy

Legende

- Verifizierte Angaben
- Noch nicht verifizierte Angaben
- Unsichere Angaben

© Květena Šumavy/Flora des Böhmerwaldes 09/09/2026

Data o rozšíření rostlin pochází z Databáze české flóry a vegetace (Pladias), bavorské národní databáze (AFvB) a nově získaných dat v projektu Květena Šumavy. Data jsou zobrazována v síťové mapě založené na kvadrantech středoevropské mapovací sítě 5 × 3 zeměpisné minuty (ca. 5,5 × 5,9 km).

Die Verbreitungsdaten der Pflanzen stammen aus der Datenbank der Tschechischen Flora und Vegetation (Pladias), der Datenbank zur Flora von Bayern (AFvB) und neu erfassten Daten aus dem Projekt Flora des Böhmerwaldes. Angaben zur Verbreitung werden basierend auf dem Kartenraster für Mitteleuropa angegeben, abgeleitet von Quadranten mit 5 × 3 Bogenminuten (ca. 5,5 × 5,9 km).

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

FLORA DES BÖHMERWALDES
KVĚTENA ŠUMAVY

Fotografie/Fotos

***Calla palustris* – David Půbal – Kyselovský les.**

***Calla palustris* – David Půbal – Kyselovský les.**

***Calla palustris* – Iva Bufková – Prášily, Velký Bor.**

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)
FLORA DES BÖHMERWALDES
KVĚTENA ŠUMAVY

***Calla palustris* – Milan Štech – Kleiner Arbersee.**

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

FLORA DES BÖHMERWALDES
KVĚTENA ŠUMAVY